

DUDEȘTII NOI

Sediul consiliului local:

Dudeștii Noi nr. 29, telefon 0256/378020, fax 0256/378294;

Coordonate:

45°50'21" lat. N;
21°06'02" long. E;

Repere istorice:

-1332 -1337 - prima atestare documentară în evidențele papale (**Berzenw, Beseno**);

-1445 - satul se află în proprietatea familiei Huniade;

-1723-1725 - așezarea apare pe harta generalului **Florimund Mercy** cu numele **Bes-senova**;

-1748 - sunt așezați coloniști germani;

-până la acea dată documentele austriece consemnau ca nume al așezării termenul de **Wallachei - Valahai - „Sat românesc”**;

-1758-1760 - se stabilesc coloniști unguri;

-1770 - sunt aduse mai multe familii de coloniști francezi;

-1848-1849 - au loc lupte între trupele revoluționare maghiare și cele imperiale, iar victimele acelor confruntări sunt înmormântate în cimitirul comunei;

-1873 - se înființează Primăria localității, numită la acea dată **Beșenova Nouă**;

-în același an este aleasă și prima administrație locală, prin vot secret;

-1915 - trupele germane construiesc pe pășunea comunală un hangar (Fliegerhalle) pentru dirijabile (zeppeline);

-26 martie 1925 - s-a născut **Anton Roșu Andrei**, violonist, șef de orchestră și dirijor (d.1982);

-1936 - Beșenova Nouă avea 601 case, școală primară, cor mixt și bărbătesc, casă de păstrare, moară cilindrică;

-25 august 1946 - este inaugurat Căminul Cultural „Infrățirea”;

-1945-1947 - familii de aromâni originare din Cadrilater (Dobrogea) se așază în sat;

-11 mai 1958 - se naște poetul, editorul și publicistul **Vasile Todî**;

-1968 - comuna **Beșenova Nouă** este desființată prin Legea nr. 2/1968 și arondată comunei Becicherecu Mic, ca **Dudeștii Noi**;

-comuna Dudeștii Noi a fost reînființată în baza Legii nr. 84/2004, prin desprinderea de comuna Becicherecu Mic;

-09.2004 - apare publicația „**Dudeșteanul**”;

-09.2005 - sunt delimitate teritorial și administrativ comunele Dudeștii Noi și Becicherecu Mic;

-2006 - se trece la o numerotare nouă a străzilor și a caselor: fiecare stradă primeș-

te un nume propriu și numere de ordine la case;

-este finalizată alimentarea cu apă;

- are loc prima ediție a cupei „Dudeșteanul” la pescuit sportiv;

-14.04.2007 - are loc Adunarea Generală a Armânilor din România la care participă peste 200 de machidoni;

-2007 - se instituie programul anual „Pro Cultura” (proiectelor culturale din comună);

-2008 - este închis deponeul comunal de deșeuri, Dudeștii Noi fiind prima comună din Timiș care face acest lucru;

--16.07.2009 - este inaugurat noul sediu al primăriei;

-6.09.2009 - este deschisă Biblioteca comunală;

-este finalizat sistemul public de alimentare cu apă;

-2010 - primarul **Alin Nica** este numit raportor din partea COR pentru Turcia, Macedonia, Croația;

- 2012 - firma „Rus-Savitar” construiește o nouă fabrică de mobilier tapițat care asigură pentru început 115 locuri de muncă;

-2012 - s-a finalizat proiectul de introducerea rețelei de canalizare;

-2013 - se instituie programul anual „Pro Educația” (proiecte educaționale);

-1.11.2013 - se deschide Serviciul Local de Evidența Populației (3200 de beneficiari);

Populația stabilă la 1 ianuarie 2012 - total: = 3 179 persoane, din care:

- masculin = 1 585 persoane

- feminin = 1 594 persoane

Numărul locuințelor la 1 ianuarie 2013 = 858

Instituții școlare: Școală cu clasele I-VIII; Grădiniță;

Instituții sanitare: Cabinete medicale: două; Farmacie umană;

Instituții culturale: Cămin cultural; Bibliotecă (2009);

Biserici: Ortodoxă: (1971); Romano-catolică (1750-1751); Baptistă (1991)

Ruga: 26 octombrie - Sfântul Dumitru.

DUDEȘTII NOI

BEȘENOVA,
SORA TROIEI?

„Care este etimologia cuvântului Beșenova?”, iată o întrebare care a stârnit interesul unor oameni de știință. Să fie numele localităților Beșenova (Veche și Nouă) o dovadă a stabilirii în această parte de țară a **bessilor** de neam dacic (tracic)? Dacă ar fi așa, înseamnă că e adevărat ceea ce învățatul ceh **Wilhelm Tomaschek** spunea în lucrarea sa „Über die Bessen”, tipărită la 1880, că bessii erau traci care dincolo de Bosfor se numeau biti, iar capitala Bitiniei era Troia, de unde se spune că era originar nepotul regelui Priam, cel care a plecat cu corăbii și cu o mulțime de oameni și ar fi întemeiat orașul Roma. Cele mai importante nume ale istoriografiei europene arată că, de fapt, numele localităților bănățene Beșenova (Veche și Nouă) ar veni de la cel al neamului

Dudeștii Noi, vedere aeriană - 2009

pece-negilor, un popor seminomad originar din stepele Asiei Centrale și care vorbea o limbă turcă.

Denumirea Beșenova ar fi venit în Banatul de șes pe filieră ungară-Besenyő-Becencik, pecenegii fiind însă numiți bissenii, bessii, în textele latine medievale redactate în țările Europei Centrale. Pe seama bessilor este pus de eunii istorici și tezaurul din piese de aur de la Sânnicolau Mare descoperit în anul 1799 și păstrat la „Kunsthistorisches Museum” din Viena.

PATRIMONIUL:

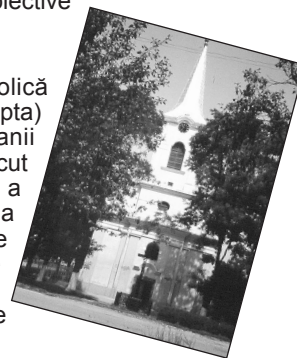
În anul 1834 în satul Beșenova Nouă se construiește clădirea în care va funcționa nouă școală și care s-a păstrat până azi.

MEMORIA FAMILIILOR DIN
DUDEȘTII NOI

La propunerea și sub directa îndrumare a prof. univ. dr. **Otilia Hedeșan, Ovidiu Răzvan Pecican**, profesor de istorie la școala din Dudeștii Noi, a întreprins în anul 2012 o mini-anchetă folclorică la nivelul comunei și, împreună cu mai mulți elevi din clasele V-VIII, a reușit să adune o serie de fotografii și informații care stau mărturie memoriei colective a familiilor din sat.

Biserica romano-catolică „Sfântul Vendelin” (foto dreapta) a fost construită în-tre anii 1750-1751. Cel mai cunoscut preot al comunei după 1944 a fost Hans Schmidt, care a păstorit comunitatea între anii 1958 și 1980. Veche este și capela Rochus din cimitirul catolic din localitate (foto, stânga).

AU LUPTAT ÎN ARMATA ROMÂNĂ

În cel de-al doilea război mondial, 37 de șvabi din Beșenova Nouă au luptat în Armata Română, iar alți 83 în Armata Germană (Wermacht). În ianuarie 1945, 297 de localnici, bărbați și femei de origine germană, au fost deportați în Rusia la muncă forțată, iar 68 de persoane au ajuns în minele din Ucraina. În luna iulie a aceluiași an are loc colonizarea primei familii de români în comună.

Începe colectivizarea, iar între anii 1951-1956 sunt deportate 62 de familii de șvabi în Bărăgan. 190 de deportați se întorc acasă, însă 22 nu o vor mai face niciodată. În anul 1962 trăiau deja în vechea așezare șvabească 1 200 de români, alături de 1 280 de germani. Azi, în reînființata comună Dudeștii Noi mai sunt foarte puțini șvabi.

DUDEȘTII NOI

ADUȘI ÎN BANAT,
DISLOCAȚI ÎN BĂRĂGAN

În perioada anilor 1945-1956, în România populară, printre „dușmanii de clasă” ai bolșevicilor s-au numărat și macedonii veniți la Beșenova Nouă după cel de-al doilea război mondial.

Tudor Pundichi s-a născut la 20 ianuarie 1899 în localitatea Cândrovu, Grecia. În 1925 pleacă din Grecia, fiind colonizat cu familia în comuna Bubiuc, Durostor, în Cadrilaterul românesc, unde a primit 10 ha de teren arabil. În 1940, România este obligată să cedeze Bulgariei Cadrilaterul, iar familia Pundichi, în urma schimbului de populație dintre cele două țări, s-a mutat în comuna Mihail Kogălniceanu, județul Constanța. În anul 1947, aceeași familie a ajuns în Beșenova Noua (azi Dudeștii Noi), membrii familiei fiind înregistrați în arhiva primăriei ca și coloniști, la fel ca și refugiații basarabeni sau bucovineni din fosta URSS. De altfel, șvabii bănățeni îi numeau pe macedoneni, nu cu foarte multă simpatie, tot coloniști, având în vedere faptul că armânii au fost așezați cu forța de autorități în casele germanilor din Timiș între anii 1945-1947, primind și pământurile acestora, câte cinci hectare de familie. Tocmai acele cinci hectare au făcut ca Tudor Pundichi să fie catalogat de comuniști drept chiabur, el și ai lui fiind dislocați (deportați) în localitatea Măzăreni, în fosta Regiune Galați, în baza Ordinului de deportare din 1951, care prevedea, între altele, două categorii distincte de comunități care urmau a fi dislocate în Bărăgan: a) cei originari din Basarabia și stabiliți pe teritoriul României după 1 iunie 1940; b) cei de origine macedoneană (cazul armânilor din Dudeștii Noi).

MONUMENTUL LUI TAJO

Din anul 2008 comuna Dudeștii Noi are una dintre cele mai originale forme de a anunța drumul spre centrul localității: un monument realizat de artistul plastic timișorean **Iosif Tasi**. Iluminată noaptea, lucrarea atrage atenția automobilistilor, care opresc să se pozeze alături de ingenioasa construcție din piatră a maestrului Tasi, cel care a fost profesor la școala gimnazială din comună.

OMUL SPECTACOL

În 26 februarie 1948, s-a născut la Dudeștii Noi **Moni Bordeianu**, într-o familie mixtă (mama șvaboaică, tata român, învățător). În 1950 familia Bordeianu se stabilește la Timișoara, pe strada Gh. Doja, nr. 10. La 14 ani, Moni începe să cânte la chitară. Prin **Petru (Petea) Umanschi** ajunge să cânte (chitară și voce) la formația Uzinei de baterii (Elba) din oraș, unde îi întâlnește pe **Pilu Ștefanovici** (tobe), **Peter**

Wertheimer (sax.), Paul Weiner (pian) și Harry Coradini (voce). În 1961 îl cu-noaște pe Nicu Covaci și, împreună cu Kamocsa Bela și Claudiu Rotaru, pun bazele formației **Sfinții**, devenită apoi **Phoenix**. Trupa i-a adus lui Moni Bordeianu celebritate: turnee, premii, muzică de film, discuri de vinil, înregistrări la radio (prima în 1964) și televiziune. **Vremuri**, **Canarul**, **Floarea stâncilor**, **Nebunul cu ochii închiși**, sunt melodii legate de numele lui Moni Bodeianu...

VIOLONISTUL ANTON ROȘU ANDREI

S-a născut la 26 martie 1925 în localitatea Dudeștii Noi. A urmat școala germană din localitate, a luat lecții de vioară de timpuriu, întâiul îndrumător adevărat fiindu-i tatăl său, Crăciun Anton. La 20 de ani își face prima formație, pe care o conduce ca șef de orchestră și dirijor. Concertează între anii 1958-1959 în Bulgaria, la Sofia, revine la Timișoara și cântă la Restaurantul „Lloyd” (1960). Apare pe scenele de estradă din București (1963), apoi la Brașov și Predeal. Genul abordat era café-concert, jazz, muzică ușoară și populară românească, sârbească, maghiară sau germană. În anul 1958 înregistrează la Radio Timișoara melodia populară bănățeană care intră în fonoteca de aur a instituției, iar în anul 1963 înregistrează la București cu dirijorul Sile Vișan. Ultimul turneu îl face în Franța, în anul 1978. Se retrage la Timișoara și va cânta la restaurantul „Grădina bănățeană”. A trecut la cele veșnice în anul 1982.

